

১৮৮৩

Հերեմիական ինդիբր վայրկենա-
կան կերպիւ կը ննջէ իսկ Գարապետա-
ղի խնդիրը նոր չափ կնկրու. առ իմ
կը լինի ք. քանդիւ երկէ կ'ըսու էք թէ
մայրաքաղաքիս Գարապետիցի դէմ,
այսին մեկերէ է, բայց այդ գործը
չտուտ գնցաւ : Ուրիշ զորոյցի մը նա-
ւելով, արտաքին գործոց նախա-
քարը Գարապետի խնդիրը լուծերու
համար զբռնեալիս հատուցում մը
կ'առաջարկէ եղբրէ՝ փոխանակ հա-
ղի : Սթամպուլ լրագիրը քաղաքա-
կանութեան այս վայրկենական հան-
դարտութեան միջոցէն օգուտ քա-
ղաքով՝ Գեր, հաստեանեանի Կարգիւ-
նարութեան տրուելուն վրայ երկար
խօսած մը կը հրատարակէ : Ար-
գէն լուծած էր որ Հնում, կամ մա-
նուանդ վատիկան, քանզի Պա-
պուսթիան այժմ անգ. պարսկական
է, Արեւելից արաւքայ կարգի վի-
ճակէն օգուտ քաղելու կը պատ-
րաստուի և բազմաթիւ քաղաքիչ-
ներու ձիգլովիները Արեւելից կը զըր-
կէ հաւատոյ ծաւարանս, իսն՝ Պա-
պին տնօրէնականութեան և գե-
րիշխանութեան գործին նոր քայլ
կը տարու համար, հաստի կար-
գիւնարութեան ատօման բարձրա-
ցումն և մայրաքաղաքիս Պապա-
կան փոխանորդ Գեր, վստու թէ յիշի
պատուիրակութեան ատօման արը,
ու ինչ Հնումի դիտարարութիւնը կը
յայտնէ ուսուղին կորզի գիւտանա-
գէտ եկեղեցականներոյ Արեւելից
մէջ գործ տեսնելու : Սթամպուլ
այժմէն կը ծանուցանէ թէ Հակո-
հատեանս, քիչ ևս հաւանականու-
թիւն ունին իրենց գաղթը վատար-
կելու, և անշուշտ չուզելով «Գերը
գործեան կուտակչութեան» (Հա-
յաստանեայց եկեղեցւոյ ընդ կու-
ղէ) հետ միասնալ, խմբովն պիտի
վերադառնան Հռոմի գերիքը, «մե-
ղայ յերկնս և առաջի քայ» դուռ-
կով առ Ս. Պապն, որ որդէն իրենց
ընդհանուր ներստով թիւն չնորհած
է : Ասոց ամենի Հռոմէականներե-
լու գործը են որք մեզ չեն վե-
րաբերիլ բնու. բայց ինչպէս միշտ
կործիք յայտնած ենք, Հնում կամ
Սթամպուլ կատարելու Կեստրակի
նութիւն մ'է, որոյ սկզբունքն է
համայն աշխարհի վրայ տիրապե-
տել՝ առանց աղղութիւն ծանուե-
լու : Իսկ Հայաստանեայց եկեղեց-
ւոյ սկզբունքն է արտառութիւն և
այդմէն է որ այս երկու եկեղեց-
քան մէջ երաժ աղբրեւութիւնն ա-
զատութեան և բուռնարութեան
պատերազմն է : Արդեօք մեր եկե-
ղեցականք բաւական աչք բացած
են այդ հայտարարութիւնը զխոտալ-
մանոր ծանեանալ շարժելու, և եղ-
գայնի եկեղեցւոյ ձիգլովիթութեան
խորամանկ հարումներէն պահ-
պանելու համար : Աղբայրն եկեղե-
ցի ընտրով հասնալու և կրօնական
պատուութիւն, Ժողովրդական իրա-
ւունք, ներքին Ժամանակին քաղա-
քակրթութեան սկզբունքներն, ու-
րոց ամենքը կարելի է պատուա-
տել ազատորէն Հայաստանեայց ե-
կեղեցւոյ վրայ, մինչդեռ վատիկան
գիւտելք իւր մարտութիւն կը հըռ-
չակի :

Դիմադրաբար դառառաց մեկ
տղեաներ կրնան գտնուիլ որք ին-
րենց իրաւունքն հաստի նման ուղե-
թաւուրի մը ինօրտունի կը վաճառեն
Եւթեղէնէ մինդակալութեան արժա-
նի է որ այսպիսեայ թիւն առաջ-
ւընէ խիտ նաւաղ է այժմ: Այսօր
Հայաստանեայ եկեղեցւոյ ինքնա-
դրլիւթ թիւնն ու անխափա թիւնն
միտհատող Հայրենի Սաղոց թի մեծա-
մասնութիւն կը կազմեն, որք գոնե՛
կրենց նախաժողց այս թանկաղին
ուանդն անխթար պահէն կ'ուզեն
Արդեօք եկեղեցական դասն այ-
սեկուր եղած խնտըր կը տանի՞ այս
մասին: Չկոյ զէնք մը որ Հոռօթի
դէմպնական զօրաւոր լինի է. այն-
չայի սարսափ պտտածառէ անոր, քան
աղօլի սկզբանց ծառալուսի, լուսա-
ւորութիւնն ու աղաւաղմունք թիւնն
արդեօք մեք դառառական առաջ-
նորդներն, որոց վրայ անցնող օր-
ուշադրութիւն կը հրաւիրէնք, և

Հոգի պիտի տա՛նք այս սկզբանոց հա՛մ մեռած ժողովրդատկան դատախա՛նս կռիվները ծառայելու: Հայոց բեռն կորսնեցան վրայ լինած են մեկ կողմէն բարբառան հնդկիթները, միւս կողմէն Պապական հնդկիթները, որք զանոնք յարելու համար ամեն հնդկը լի ափսոս: Իսկայ ալը, եւ, Հայ ժողովուրդը պիտի կրնա՞) իւր անհա՛նգ անհանձնելիւնը պահպանել այս կրկնակի ձեռնարկելու դէմ: Այս ինդիկն տապալային մէջ կրնայ լուծուիլ: Սլիմանուր դեմտել կուտայ լծէ քանի մը դարէ չէ վեր Հռոմ Արեւելից մէջ կարողնալ կարգուած է՛ք, Տրապիզնդցի Յոյն եպիսկոպոս մը կաթողիկոս լինելու ընդունելով՝ Յերարայի ժողովին մէջ Յունաց կաթողիկ եկեղեցւոյ հետ միաժեան ջերմ՝ պաշտպան կանգնած էր, և չէ վարձատրուել իւր իւր ծառայութեան, Պապը զինք կարողնալ անուանած էր: Այսու ամենայնիւ Յոյնը ոչ միայն իրենց եկեղեցական անկախութիւնը պահելին, այլ և իրենց աշխատութեամբ մեծածմամբ յառաջգնումը իւրենց մէջ: Իսկ այն Յոյն կարողնալու առաջին և մերջին եղաւ իւր սուրբին մէջ՝ իւր դատախա՛նսը Հիլքցաւ առաջ երթալ և այսուհետեւ անհարկն է որ առաջ երթայ: Գեր: Հառուն՝ Հռոմից ամբողջին մատուցած ծառայութիւննց համար, որովք կրկնակիները բառնացներու և Հայոց մէջ պապականութիւնը ծառայելու հրդեհն է, վարձատրութիւն կրնգունի կարողնալութեան ատոմանաւ: Բայց Յոյն կարողնալու առելը պիտի յայտնի լծէ ոչ, Թեպետ և այս ինքնորոն պապական պիտի պատասխանէ, Իսկայ այժմէն կրնամք դուշակել լծէ քանի որ լուսաւորութիւնն ու աղաւթամտութիւնը ծառայի, Հայոց անհանձնեցող եկեղեցւոյ տապալային է: Առ այժմայոց դէպքը կը հաստատէ Հակահատունեանց դատին վրայ մեր յայանած կարծիքն, այն է լծէ Հռոմայ առջեւ կորսուեալ դատ մ'է՛նա, և քանի որ Հակահատունեանց ջննդու դերը յայտատանեաց եկեղեցւոյ դերը վերադառնալ, Հռոմի մեզից դուշելէ դատ ուրիշ միջոց հանելու անհարկն իրենց որ կաթողիկ մտադր Հանդերձ աղգարան եկեղեցի կազմեն, այլ ըստ ամենայնի Հռոմի հնգամանակու արարածուր տն

ՏՆ ՏԵ ՍՍՈՒ ԱՆ ՎԻՃՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ

6.

Չենք դիտարկել այս առաջարկը, ներքև լսելի պիտի լինի²⁶։ Ղև միայն օգտակար, դարձնական և կարևոր լինելը բառական չէ մեր ազդին մէջ՝ ու եւ չ առաջարկել ընդունելի ընդուն, համար՝ ասոր ճշմարտութեան հիւժւաւ կը համոզուէմք երբ յիշեմք թէ բազմաթիւ օգտակար դարձնական և կարևոր առաջարկներ անլսելի մնացած են, և նոյնպէս բազմաթիւ օգտակար դարձնական են կարևոր ձեռնարկներ կէս ճանքան թողուած են, Ռոստի, Հայաստանի Հայ Ժողովրդեան ամսեկական լիճակին իրական դարձման մը տարուելու համար ինչ ինչ առաջարկներ ըրած ժամանակ, ո՛րքան վտահ լինիմք թէ նոքա դարձնական են և ո՛րքան վտահ հոլովուն տան մեզ նոքա որք մեղէն աւելի տեղեակ են Հայաստանի Հայ Ժողովրդեան նիւթական լիճակին, դարձնական մեզ համար վիշտ մտք է այն կէտը թէ մեր եւ ի ՄԵՂ Հաստատեալ պատուաւոր ազդայնոց ծրագրերի ալ էրեւոյց մտաւ Հայ հասարակութեան ներկայացուցիչ նմանօրինակ բազմաթիւ ծրագրայ բազդը յայտի՞ ունեանալ

Իսայի բան մը կայ, զոր ղըրա-
պէս զիտումը: Մեք համարուած
եմք թէ մինչև որ այս և նման,
րինակ եղանակներով Հայ դրամա-
տեսարդ ուշադրութիւնն Հայաստա-
նի վրայ չդարձնուր, անդ րնակը
Հայոց և մասնաւոր Հայ ղըրապ-
ւոց, նիւթական վիճակին բարո-
քումն անհնար կը լինի: Այլ և այլ

տանտեսական միջոցներ պէտք են այդ բարձրութեան ի դրսի հանելու համար, և պետի վարձմբ, որչափ որ դիտեմք, ազգին նկատողութեան ներկայել զանոնք ։ Առոյցմէ զլուստին է դրամադրութի զետեղել Հայաստանի մէջ, զի, ինչպէս արդէն բացատրելու աւելի՛ ունեցանք, Հայաստանի տնտեսական անկեալ վիճակին զլուստր պատճառք դրամադրութի նուազութիւնն և հետեալ բար չարաչար դործածութիւնն է ։

Եւր տակէ եօթն ամիս առաջ նոյն դադախարը բացատրեցինք Մասիսի էլեկտուն մէջ, շատ Պոլսէ լիք դարմանք, յայտնեցին թէ մեք ինչպէս կը համարածակէնք Հայ վաւճառականները, սեղանաւորներն ու արհեստաւորներն, և մինչև անգամ, եթէ կարելի լինէր, բոլոր Հայ ազգէն Հայաստան հրաւիրել, այն երկիրն ուր արդող թշուառութեամբ նկարագրելով ամեն օր մի և նոյն Մասիսի էլեկտը կը լինային ։ Թանգւոյնութիւն չէ՞, կըլենի, ազգին նիւթապէս և բարոյապէս աւմենէն կարող դասերն Հայաստան դադմելու հրաւիրել, երբ ոչ մի բարենորոգում դործագրուած էր և ուր կը դործադրուէր անդ, և ուր կեանք և քնչից անուշադիտութիւնը սոխորակաւն վիճակ դործած էր ։ Ո՛ր Հայ վաճառական բաւական անխելք կրնայ լինիլ իւր կեանքն և իւր ինքն, Էւր նախարար Էւր, վրտանդի ներքև դէնել Հայաստան երւթալով, և Մասիսի յօղաժամող իրն ինք իսկ, և Մասիսի յօղաժամող իրն ինքն երթալ, յանձն կ'առնուր արդեօք ։ — Պոլսեցիք ոմանք, իւրաց վիճակին վրայ որպէս թէ ամենին պաւել տեղեկութիւն ունենալով, այսպէս կը դատէին մեր դատաւորները ։

[illegible]

Այսպէս, մինչդեռ տարածուած է ընդհանրապէս ընդունուած դաշակփար մ'էր թէ՛ « Պոլոյ մէջ ըստակ չշահողը դուրսերը բնառ չկըրնար շահիկ », Մասիսի «արդոյ նախակաշէրը կը դէրէ չայայտանայ», ի հաստատուելիս մեր բացատրած դաշակփարին, թէ՛ ընդհակառակն՝ այլ և այլ դաւառուայ մէջ ո՛ր և է դրամադուրուս մ'աւելի շահ կը բերէ քան թուրքիոյ մայրաքաղաքին մէջ՝ թէ՛ մինչդեռ ուր Պոլոյ մէջ միայն քանի շահուել հարկու ոսկի դրամադուրուս ունեցոյցներուն համար այլ ևս շահ չէ մնացած, չայայտանել դաւառուայ մէջ, ընդհակառակն՝ այդ մի քանի հարկու ոսկին կրնայ ընդհանրապէս օգտակար լինել րոյժեամբ կանոնաւոր շահ մը բերել դրամադուրոյ։ Եւ իբրեւ բացատրութիւն, Մասիսի նամակագիրըն այլ և այլ պարագայներ կը յիշէր, յորս բանիրուն Հայ վաճառականաց Հայաստանի մէջ յուրը դրամադուրութեան ըրած յառաջիկ մեծ յիշենքներն աչքի դարձնելու կերպուէ կը աւանտուին։ Այնք, քանի մ

Հարկեր ոսկի ունեցող Հայը, քիչ ժամանակի մէջ կը յաջողէր կրկնապատկել զայն, բառապէս է որ հարկէն եւ լուրջաբէն ինչ, և Մասիսի նամակտող իւրը գիտնանալով որ Պղպաձ շուկային կրկնութիւնն առած Հայազգիքը ճարպիկ կուլութեան և արժնութեան կողմէ բնաւ ետ չեն մնար Հայաստանեցի Հայոցմէ, ինք ևս մեր հրաւերը կը կրկնէր, որպէս զի քիչ շատ պատահաւորապէս դրամագլուխն և կամ լաւ որհետէ ունեցող ազգայինքը այսուհետեւ Հայաստանի կողմը գործ փընաւորելու նային, ո՛չ թէ պարզապէս մարգարէութիւնը քրտմ լինելու համար, այլ վասն զի այդպիսեալ և իւրեք դրամացի պիտի օգտէին և թերեւս աւելի իսկ քան որչափ, յոյս կրնան ունենալ իշխողոց մէջ մնալով։

Այս դարձաբերութիւնն ունին նաև այն Հայ վաճառականքը, որը աս տարի կի Պոլսէն Հայաստան հայացած և տեղ հաստատուած են։ Նորա խիստ աժան դնով կալուածներ կը գնեն, տուններու տէր կը լինին, և չուզելով երկրին լոկ ընալիս աբսուդուրալ թեմաքը գոհ լինի, ի. Պոլսէն վաճառք բերելը տալով կը շահեցնեն իրենց դրամայ ուրիշն ։

Ս, յա շարժման ընդարձակումեա
նը մէջ է ահա Հայաստանի տնտե-
սական ապագային դրոշմ, Գաեի որ
կարեւորեալը և զորմադ լիայ չափ
կարեւորութիւն ունեցող արհեստ-
ներու հմուտ աղգայիւնը Հայաս-
տան դիմեն, այդ երկրին Հայ բը-
նակիքը, աւելի ածան և օրինաւոր
գինով դրամադրու կամ աւելի դու-
նի կերպու ապուրտութիւն զըտ-
նելով, մէկ կողմէն իրենց պանդըր-
տութեան և դադլիթականութեան ա-
ռաջքը կառնուի, և միւս կողմէն,
նոյն համութեամբութեան, Հայ ժո-
ղովրդը իր բարգաւաճել և իր զոր-
գանոյ իւր բուն Հայրենի երկրին մէջ:

Հայաստանի սովը մեր քննած խնդիրը կը շլոթէ՝ մեծամեծ դժուարութիւններ հանելով պնդիւի դադարաւորաց դժուարութեան դէմ։ Սակայն զոք յաւանքէն մեր առաջարկներն անմիջապէս դորձադուրելու դիմումագ եղած բաներ չեն։ Մեր դիտաւորութիւնն աւելի համար է, և մեր կը բաւականեամբ ազդիս ուշադրութիւն հրաւիրելով խնդրոյ մը վերայ, որ Հայաստանի ազադային համար չնչնական կարեւորութիւն ունի։ Այսու ամենայնիւ, պէտք է յիշեցնեմք միանգամայն թէ Վրաստանի, Ալաշկերտի և Տարուտոյ արդի սովուն մէջ ուրիշ հորաւորոյ պատճառաց հետ ի միասին, Հայ գիւղացոյց անտեսական ողբայլ լիճանէ և դուրթիւնն ալ մեծ դեր խաղացած են։

Քանի որ Հայ դեղագլխի այժմ
աշխարհի կայությունն մը մէջ կը
գտնուի, որ թէ՛ դժբաղդուն փոխ
անհողմ և թէ՛ առանց դժբաղդի իր
մանով, շխտեալ զէպ ՚ի կործանում
կը դիմէ, և քանի որ, իրբն հետեւ
ւած թիւն այս տնտեսական անկանոն
վիճակին, նա միշտ աղքատ կը մը
նա՞յ առանց հարուստ թեան յոյս
ընելու ունենալու, աւելորդ է ծած-
կել այս տխուր իրողութիւնը թէ ա-
պագայ սովորու համար ներքին
պատճառ մը միշտ պիտի կենայ
լիւրտի, դժբաղդայի չգոյութիւնն
աղքատութիւն յառաջ կը բերէ
աղքատութիւն նուազ արտադրու-
թեան պատճառ կը լինի, նուազ
արտադրութիւնը պահետի ապ-
րուտան անհնար կընէ, և երբ պա-
հետի սպորտն չունեցող ժողո-
ւրդը մը միայն տարի մ'երաշտու-
թեան վտրճանքին, կամ ուրիշ ա-
ւերիչ վտրճանքի մը հանդիպի, ա-
հա յայժեամ սովը վերատին երեւան
կուգայ՝ իւր բոլոր աղետներով և
կործարածներով Ուրեմն՝ ապագայը
մէջ նոր սովորու առաջին առնելու
համար, ուրիշ տնօրէնութեանց հետ
Հայ դիւրացւոյ դժբաղդուն ըն-
ձեռնարկ միջոցներն ալ պարտմը
խորհիլ

Ինչպէս կը տեսնուի, մեր յարու-
ցած խնդիրը ներկային համար ալ
կարևորութիւն ունեցող խնդիր մ'է
Հայաստանի Հայ գիւղացւոց տնտե-
սական վիճակը պէտք է մեր ու

Հաղորդվելուը գրան է՝ ու միայն որ-
պես ղի ապագային մէջ Նոսոս զար-
գացումն և յառաջդիմում լինելը
կարելի լինին, այլ և որպէս ղի այն
մեծ տղային, յորմէ ամեն Հայ
սիրտ զգածուած է արդէն, այն է՝
ներկայ սովին կարենոր պատճառներ-
բնէ մին մէջ տեղէն վերնայ, և այս-
պէս արդի յետին թշուառութեան
նորոգումն ապագայ այնին մէջ կարենայ
տրդ իրել:

Ուրիշը կեդրոնական Յանձնախումբը կը ջնադար զանազանել այն Հայաստանցի Հայրենի, որը այսպիսի զբաղմազ լիտի 'ՆՈՒՎՅՈՒՆ' պէտքը ունին, իրենց այն եղբայրներին, որոց այժմէն դրամադրութիւն ընձեռել անկարելի է: Վասպուրականի սովիեալ զեղապիւր Քյոլիի և Դերձլանի աղքատ զբաղացոյ բոլոր պէտքը ունին դրամադրութիւն, բայց իրենց պէտքն անմիջական է: Հետեւաբար, կեդրոնական յանձնախումբը ներկային մէջ անոնց ապրուստն հոգալով հանգերձ, կը ջնադար յառաջիկային համար այլ դրամադրութիւն հասցնել աւնոց, ինչպէս յայտնի է, դրամադրութիւն լոկ դրամ ըսել է՝, այլ ամեն ինչ որ արտադրութեան կը դուրս գալցի, դրամադրութիւն է: Ուստի, կը դրոնական Յանձնախումբը կաշխատի երկրորդ որոճեան անատուններ, սերմն և գործիչներ Հայթայթի անոնց համար: Խոնդիր մի և նոյն է՝ դրամադրութիւն և որպէս զի ետք կարելի լինի, թորք աճող և որպէս զի ետք կարելի լինի: Եւ ըստ որում սովորալ գաւառացոյ դրամադրութիւն պէտքն ստալպողական է, և կարգ մը ընտեսական և դրամական ծրագրաց գործադրութեան չլընար յետադասիլ, հետեւաբար կեդրոնական յանձնախումբը նոյապայէտքըն հասարակային օգնութեամբ Հայթայթի կ'աշխատի:

Մարդիկ ուր մոլորեցը կեդրո-
նական յանձնարարներն այս վերջին
շանից յայդողովեան համար Մասի-
սի իրաւացածոք չեմք հրաւերենք ը-
ստի խորհին: Հայաստանին Հայ դու-
րացւոց դրամագլխի համար ունե-
ցած պէտքերն վրայ մինչև աստ դըր-
ւածները բուսական կը համարուիմք, և
անոնց տնտեսական կաղուղիեան ու-
րիշ երեւոյթները կ'սկսուիմք քննել:

Բ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

٧ ٨ ٩ ١٠ ١١

(Գոր. և վերջ տեո թիւ 2655)

[illegible]

Ծեփէ և փառաւոր ընդունե-
լով թեմք մը առջնականեց Կարին
դղբեր, Հայր Օրմանեան նորբնակ
առաջնորդ քաղաքիս քաղաքա-
գլխաւոր մարմին և օտարազեաց
այցելութիւնք փոխադարձու եղան
կուսակից և կառավարութեան
պաշտնատարք խիստ համակիր ըն-
դունողութեան և պատուով ըն-
դունեցն և փոխադարձեցին քա-
ղաքիս հոգաւորութեան արժանա-
ւոր ներկայացուցչին այցելութիւն-
քը Ազգային խումբ խումբ տե-
սակից և բազմազգութեան
պատուաբան Թաղ խորհրդոյ սե-
ղանակցեան Նորին Գերապատու
թեման Ժողովուրդի 8 յունիսին
հանդիսաւ Ս. Պատարազ մատոյց
Նորին Գերապատուութիւն և իւր
ճարտար բեմմատոյցի թեմաք մը-
նիստակց Կարնեցի Ժողովուրդն որ
այս առաջին անգամն էր որ ի բար-
ձանց բովն հոգեւոր և կրօնախ-
րական ոգորորենու հետ մէկեղ
խնդրունքի նախ ճշմարտապա-
կիրութեան ուսումնասիրութեան
և հայրենասիրութեան ազգու յոր-
դորներ, քաղք, յանկուցից, քաղ-
քը և հրօշակոյցի ընդունաւ Թեմ
աւարտաւոր Ս. Եփեղեցւոյ Սահմա-
նադրութեան 20րդ տարեդարձի
հանդէսն (զոր կարգաւ բաց էր բաց

առաջինը քաղաքիս երկրորդը
դու թիւնը) սկսած Գեորգի Առաջինի
համար 1300-ի մօտ
երկուսն համարժեցան անհայտ
թիւնով քաղաքիս նորաշէն և առա-
կան անհայտ հայրենիքի
մեծ արահիւ մէջ

Հանդիմանալով իր անհայտ
քիւն էին, և որոյ առաջին տեղը
բռնէր Մեծ Բ. Տ. Մեծիկեան
եւ իր ինքնին, որոյ նիւթը սուր
նարի մէջ ժամանակակից պատ-
ման էր անհայտ և ներկայիս վը-
րայ, Չարիկ հաճէի երկրորդ անա-
դատութեամբ մը պատուել տալ
բանախօսին, երբ չտեսնէի իւր
քիւն մէջ այն գեղեցիկ գարձաւա-
ները, այն ճարտար հիւստածքը,
որով պատմութեան մի հատուած
այն ասորիան հիւստածքը բնիկ
նիւթ տուաւ, և այն բարդակաները
զոր պատմութեան ընթացքին ծաղ-
կաբաղ կընէր, այլ որովհետեւ ճան-
ցայ զինքը իւր խօսքերէն, անձ
որ գիտէ գնահատել բանախօսու-
թեան արժէքը, յաւանքը եւ որ
կընդունի իմ արտաքին շնորհա-
լութեանց և դարձանքս հետ մէկ
տեղ նաեւ իմ անհեղձ գիտողու-
թիւնը: Պատմութեան մէջ անու-
շաղթութեան սխալները և չիտի
գաղափարութիւն անհեղձին է:
Հմուտ պատմաբանն մը ոչ նուազ
պատմագէտ ունիւթերը չեն կըր-
նար հաճութեամբ տեսնել այն ա-
նուշաղթութիւնն որ թուականի և
գիտարար յարաբերութեան սխալնե-
րու տեղի ասորով արգելք կը լինին
կատարելաբար մը կազմելու
բանախօսին տեսութեանց վրայ և
խօսքին փայլը կը նսեմացնեն, փայ-
լմը որ ճոխ աստղաբաններով, սա-
հուն դարձուածքներով և իմաս-
տային խօսքերով բազմաճիւղ տա-
մանաբանին խօսքը կը գեղազար-
դէր. սուր և խիստ էր նաեւ այն
քննադատութիւնն, որում ենթադ-
րեց իւր քաղաքին ազգային անց-
կայն և ներկայիս և կընտրէր իւր
տարեալ անհայտ ունի բացառա-
նութիւնը թէ՛ «կարին քաղաք-
դարու յարաբերութեան խիստ ան-
զօր և անհայտ կերպով մասնակցած
է» ընդհանրապէս վերջին յիշումը
եւ պատմականութեան տողին
կարեւորագոյն նիւթական և բարդա-
կան յառաջդիմութիւնները, ազ-

գային ձեւանքը, հարստութիւն
երկրորդութեան, ազգային մա-
տակարարութեան բարեկեցիկ
նախ դարձուած ազգայնոց են թէ
կարին իւր բաժնին ոչ նուազ
անհեղձութեամբ աշխատել է իւր
ազգային կազմակերպութեան գործին
մէջ, և իրաւամբ արժանացած աս-
րաբանի ազգայնոց յարգանքի և
համակրութեան:

Երկրորդ աստիճանն էր իւր
Չարիկեան էջիւն իւր և իւր ա-
ռաջին քայլը կարծէր որ շնորհա-
ւորները զինքը իւր բնական կա-
տարելութեան և սննդանքութեան
համար:

Երրորդ աստիճանն էր իւր
փոքրիկ ազգայնոց, որոյ մին որը
տառաւիկ կերպով «ուսմանը ուս-
մանը» տուէր մեզ կը ճշտողէր,
արժանի եղանակով հանդիսակա-
նաց ինչպէս նաեւ իմ բուն ծա-
փահարութեանց, գիտելու և չը-
նորհակալութեան:

Հանդէսը վերջացաւ քաղաքիս
Հաճութեանց վարժարանի աշա-
կերպութեան հանդիման սկիզբին
ի վեր երգած գործերի և թրթրու-
ներգերով և Գեորգի Առաջինի մի
հանդիման այլ հաղորդակցութեան
ճառով, որուն յաջորդեց դարձ-
եալ նոյն աշակերպութեան և ու-
րիշ գործողական ուսանողաց «Տէր
կեցիս զձայնս ազգութեան, որում մաս-
նակցեցան համայն հանդիսակա-
նային, երկուստեք իմութեան
յոսանկայս, երկուստեք իմութեան
և հանդէսը դարձաւ:

Յաջորդ երկուստեք իմութեան
եւ ազգային գործերը նոր շրջա-
նակի մը մէջ մտան: Գեորգի Առա-
ջինը որ ըստ ինքնին «պահանջել
հարկին նախագահած էր Գաւառ-
վարութեան, դարձեալ նոյն օրն
հարկերը դաւաճաւ: Վարչութիւնն,
և ինքնուրոյն կարգին անցան առաջ-
նորդական փոխանորդին ընտրու-
թիւնը, թող խորհրդայնութեան
նախապատրաստութիւնը և ուրիշ
ընթացիկ գործեր:

Ամսոյ 13ին դատարանաց կազ-
մութեան համար դաւաճաւ ընտ-
րողական ժողովը հաւաքուած էր,
յորում հրաւիրեալ էր նաեւ մեր
Գեորգի Առաջինը իւր բնական ան-
դամ ընտրողական ժողովին: Նո-
րին Գեորգիապետութիւնը փութաց

ներկայանալ անգը, և ինչ կեղծ մե-
տաւան զարմանքը երբոր ի վե-
րադարձին ընդհանր թէ հաճութեան
դաւան ազգայնոց առաջնորդ Գեոր-
գի Առաջինը երկուստեք մի անհեղձ
պատշաճ և անպատշաճ առաջնու-
թեան ինքնին յազմած էր ժողովին
մէջ և արուն արժանաւոր փաստ և
պատմական կէտ էր մեր Գեոր-
գի Առաջինը: Երկուստեք մի Մեծ
Խմբագիր, որ այդպիսի մի գարու-
մէջ, Հայաստանի արուն մէջ, Հայ մե-
ծամասնութեան մը ներկայացուցի-
չը յետաձգել կ'աշխատէր, չգի-
տէր ինչպէս, Հայ անուանաւորէ:
Խոր վիշապատմաբան համայն կար-
նեցուց այս իրողութիւնը, և որպէս
զի իրաւունք հետեւանայ Հայուն այս
ինքնին անհայտ գեղարք, խիստ
փափաքել էր որ ներքին գործոց
պատմութեան մէջ, որուն ծանուց-
ուեցաւ ի պաշտօնէ, բացարձա-
կապէս վճարէր մեր իրաւունքը, և
չներքէ որ մերայինը ալ զմեզ զըր-
կելու համարձակէին:

Նոյն իրիկուն Գեորգի Առաջինը
դին ներկայացաւ ժողովրդական մի
հանդիման, որով նախորդ ամբա-
տանեալ և ըսեալ «Թող խորհրդ-
այն հաշուց ցարդ յետաձգուեալ
գէմ կը բողբէին, և արդէն ըս-
կըսուած ընտրական գործողու-
թեան դաւաճութիւնը կը պահանջե-
ին: Երրորդ օրուն Գեորգի ժողով-
ը» ժողովրդային այս ձայնն ալ ի
նկատի տաւ և վճարել կ'ուս-
կէս գործադրել ժողովրդական փա-
փաքները թէ և օրէնքը աղտաւ կը
կազուցանէր զիրենք այդ հըսա-
տակով թէնայն, այլ ինչպէս ինձի կը
հաստատեն, Երբին Գեորգիապետու-
թիւնն նախագահն վարչութեան
ծաղկաբայն ժողովրդական և հակա-
ռակ օրինաց, ժողովրդական ազգու-
նաւորութիւնին իւր ընտրողին
կամեցաւ, (ըստ ինչպէս յայտ-
նէ է) օրէնքը կ'իտալեայ, միտեայ
առժամանակեայ թող խորհուրդ-
չանցնար. առժամանակեայ թող
խորհրդայն մը տեւականութեան պատ-
ճառներն ինչ ասորիան զօրաւորա-
դայն ալ որ ինչին:

Տակաւ թէ՛ նորընտիր առաջ-
նորդը, և թէ՛ իւր վերադարձու-
թեամբն ու նոր եւանդեամբը նո-
րաւոր յայտնէր ի մեզ արժանող
ներկայանալ անգը, և ինչ կեղծ մե-
տաւան զարմանքը երբոր ի վե-
րադարձին ընդհանր թէ հաճութեան
դաւան ազգայնոց առաջնորդ Գեոր-
գի Առաջինը երկուստեք մի անհեղձ
պատշաճ և անպատշաճ առաջնու-
թեան ինքնին յազմած էր ժողովին
մէջ և արուն արժանաւոր փաստ և
պատմական կէտ էր մեր Գեոր-
գի Առաջինը: Երկուստեք մի Մեծ
Խմբագիր, որ այդպիսի մի գարու-
մէջ, Հայաստանի արուն մէջ, Հայ մե-
ծամասնութեան մը ներկայացուցի-
չը յետաձգել կ'աշխատէր, չգի-
տէր ինչպէս, Հայ անուանաւորէ:
Խոր վիշապատմաբան համայն կար-
նեցուց այս իրողութիւնը, և որպէս
զի իրաւունք հետեւանայ Հայուն այս
ինքնին անհայտ գեղարք, խիստ
փափաքել էր որ ներքին գործոց
պատմութեան մէջ, որուն ծանուց-
ուեցաւ ի պաշտօնէ, բացարձա-
կապէս վճարէր մեր իրաւունքը, և
չներքէ որ մերայինը ալ զմեզ զըր-
կելու համարձակէին:

Գաւառ. վարչութիւնը չհաճեցաւ
չորհրդել ինձ բախաւ և պատեհա-
թիւնը զմեզ մտնեալ փնտ-
րելից հոգարարութեան մը, ժիր
հետեւական խորհրդայն մը ընտրու-
թեան, տարինը: Հետէ լքեալ
գարուցայ բարեկարգութեան հըս-
կող մարմնի մը կազմութեան քաղ-
ցըր և անձկալի ակնկալութեանց
իրականացման յառաջարկներն:

Սպասելով արեւմտ. որ այդ պա-
տեհութիւնն ևս դալ համին ինձ
ընդ մտոյ, կ'արդէն որ ընդունի
իմ մեծարանքն և այն չորհրդա-
լութիւնը զոր կը կանխեմ՝ գիտելով
որ Ձեր սովորական բարեկարգ-
ութեամբ պիտի հաճէր հիւրընկալել
ներկայ Ձեր պատուական օրադ-
րին մէջ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Կ. Պոլիս 23 յունիս 1880

Խմբագիր:

Ներայայտ այս օրերս Անգղիա գլա-
նուելով, իւր բացառականութեան իւր
պատուին զէմ եղած յարձականց պա-
տմաններ ինձ արագան պարագ եղած
է: և միշտ տեղեւոյն և պատմական և
գիտական վրայ վարանեալ կայի, ու-
րախտութեամբ կարգացի Ձեր Մեծա-
պատմութեան այն լուր խօսքերը, որ
24 յունիսի Մարտի մէջ ընդ հաճած
էր, որով ազգայնաբարձ Պատուե-
լի թովմաս Պապականի պաշտպանու-
թեան տաղարէզ բացած էր: Վատա-
կեղք, Տէր իմ, որ թէ՛ ես, թէ՛ եր-
բայրս և թէ՛ համայն Հայ-Բողոքական
կազմակերպութեան ինքնին ընդ
պատմաւ ազգային շրջանին դուրս
չմտաւ, և հետեւաբար, ի լուր Հայ ազ-
գին, մեր ընթացիկ քննադատութեան
անուանուած գէմ որ և է առաքելութիւն
չունիւր. այլ, Տէր իմ, արդեօք փա-
փաքել չէ՞ որ քիչ մը աւելի ընդու-
նաւորութիւն ըլլայ, թէ՛ խօսքը «Կա-
թոլիկութիւն» թէ՛ «Պատրիարքութիւն»
և թէ՛ Պատրիարքութեան վրայ եղած ըլլայ, որ այն-
պիսի վերաբերեալ խօսքը չը պարզէր
պատմական լրագրայն մէջ:

Գաղթ 19 յունիս թուականաւ Մա-
սիսի մէջ Բ. տարագրութեամբ հրա-
տարական խօսքերուն, կըսեմ թէ
նախ, անոր տարագրութեան ինքնին
սխալ է. ինքնուրոյն է որ Պ. Թովմա
և Պ. Պապականի իրենք պատմականաւ
են զոր ինչ գրած են Կաթոլիկ գրե-
րուն մէջ և ոչ թէ Պատրիարք թովմաս:

տարեւ մինչև մօտ աստիճաններ
բաժնած աշխարհագրութեան արեւմ-
տական էին, և իրենց մեծագոյն
ստակ կը տրուէր որ իրենց յանձնեալ
պաշտօնը իրեն կատարէին: Երբոր
ժամանակ Եւրոպա և Կաթոլիկ
նախաձեռնութեամբ անձը կընէր
զեր թէ Պատրիարք թովմաս կը համոզե-
կելու վերջին կերպ հիւստանալերը
որ ընդգէմ Հայ ազգի շահաց բաներ
գրեն. յայց կը վստահ թէ, Պոլիս Բ.
որ թարգման եղած է այն արժանա-
հատաւ անձին, Պատրիարք թովմասին
իւր կարողութեան աւելի բան կընծա-
յէ, և ինչպէս այդ քիչ չէր շահեկ
խառնելու ըլլաւ, այնչափ առաձգա-
կան կըլլայ: որ կարծեմ Պ. Թովմասին
ալ Պատրիարք թովմաս համոզեց որ այս-
ինչ բաները ըլլէ ի Պ. Թովմասին
մէջ: և Սա ինձ խիստ ծանօթ է թէ Պ.
Պապականի իմ երրորդ հետ բարեկամու-
թիւն չունի, ուստի «եղբայր է, արժա-
նահատաւ անձը իւր է, իմացեր է» ը-
սելով պատուաւոր անձ մը սխալ տը-
րաբարութեամբ արատաւորելու ել-
լով անձկալի գործ է:

Երբոր Պ. Բ. իւր վճիռներուն
սովորականին տարբեր եղանակաւ հա-
տած է: Ինչպէս որ իւր գրութեան մէջ
ըլլած է, Պատրիարք թովմաս Անգղիոյ
հիւստանալ փոխանորդութեան պա-
տօն վարած ժամանակ արտաքին գոր-
ծոց պաշտօնէին տեղեկութիւններ ու-
նիւր իրենց և իւր իրաւունքները իւր
բարեկամութեամբ կարգացի Ձեր Մեծա-
պատմութեան այն լուր խօսքերը, որ
24 յունիսի Մարտի մէջ ընդ հաճած
էր, որով ազգայնաբարձ Պատուե-
լի թովմաս Պապականի պաշտպանու-
թեան տաղարէզ բացած էր: Վատա-
կեղք, Տէր իմ, որ թէ՛ ես, թէ՛ եր-
բայրս և թէ՛ համայն Հայ-Բողոքական
կազմակերպութեան ինքնին ընդ
պատմաւ ազգային շրջանին դուրս
չմտաւ, և հետեւաբար, ի լուր Հայ ազ-
գին, մեր ընթացիկ քննադատութեան
անուանուած գէմ որ և է առաքելութիւն
չունիւր. այլ, Տէր իմ, արդեօք փա-
փաքել չէ՞ որ քիչ մը աւելի ընդու-
նաւորութիւն ըլլայ, թէ՛ խօսքը «Կա-
թոլիկութիւն» թէ՛ «Պատրիարքութիւն»
և թէ՛ Պատրիարքութեան վրայ եղած ըլլայ, որ այն-
պիսի վերաբերեալ խօսքը չը պարզէր
պատմական լրագրայն մէջ:

Երբոր Պ. Թովմասին տեսնեմ
ընդ իրենցին սխալ են: Պատրիարք
թովմաս Պ. Թովմասին ու Պ. Պապա-
կանի ընդգէմ Հայ ազգին շահաց գէմ
գործած է: Իրեն զիմոյ անդրական
Հայերէն և ոչ մին մերժած է: Ինքը
ամեն աստիճան Հայութեան համար մա-
քառած է: Հայ ընդուն կը իրէն և կը
գործածէ թէ՛ ինք և թէ՛ իրենները:
Պատրիարք թովմաս 30-33 տարեկան

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 7 ՅՈՒՆԻՍ 1880

ԱՐՏԱԲԻՆ ԲԵՐԲ ԳԱՂԹԱԲԵՐԲ		Երկաթ չընկած » 82—86 »		Հըլ, նաւու » 25— »		Գաղի լեռ (Երեւն) լաւ տես. 28—29 »	
Լ. 100		» ձող. Երեւն » 89—90 »		» միւրանոց » 23— »		Կանեւ (Երեւն) Լեւ. օխ. 2 1/2— »	
Խաչիկ. Բիւ տես. 100 օխ. 1200—1250		» ծրար » 100—102 »		ՄԱՆԻՑԱԲՈՒՐԱ		Սև կորեակ (Երեւն) Բիւ. օխ. 2 »	
» Բ. » 1100—1150		» տախտակ 1/14 39—114 »		Մ. հոգի » 105		» օխ. 150—2 »	
» Գ. » 920—1000		Պրինձ Լեւ. օխ. 15—1530 »		» 5—9 լիւ. լիւրին 7 1/2—8 »		Ա. փրն, Լ. տես. Սալաթ. օխ. 575—580 »	
» Չանապան » օխ. — 1, 104		Չինի 100 օխ. 88—88 Ֆր. »		Մ. Երեւն 5—9 » 7 5/4—8 »		» Պալլեթ. Կ. Երեւն » 550—560 »	
Շաքար փր. Լեւ. տես. և Թրիւթի »		Անաղ կենդանար 620—625 1, 100		Լ. օխ. Երեւն 5—7 1/2 » 7 5/4— »		Կառաւ (Երեւն) Բիւ. օխ. 27—28 »	
» Կաղար » — 1, 105		Անաղ (Երեւն) օխ. 7, 30 »		» 6—10 » 7 1/2— »		Սալաթ. օխ. 5 1/2 »	
» Գլուխ 3 քի. — 1, 100		Կաղար տախտակ կենդ. 152— »		» 8—12 » 7 1/4—7 1/2 »		Ա. փրն, Լ. տես. » 7—80— »	
» 5 և 2 1/2 քի. 235— »		Թրիւթ 2 անուկ 505— » 1, 100		Բաժնիկ Երեւն »		» Բու. » 6— »	
Լ. 104		Գարեջուր 50 քի. 74—75 »		Երեւն Լ. 4/6—6/8—6/14 լիւ. 50—64		» Լեւ. » 4— »	
Պրիւթ Լ. և Բ. տես. օխ. 7—7,50		ԱՐՏԱԲ		Վալիկ » 47—52 »		» Բու. » 6— »	
Մեկուն (Երեւն) » 20— » 1, 100		Յորեն կարծր Լեւ. օխ. 23—51 1, 100		Երեւն » 62—84 »		» Բու. » 6— »	
Խաչիկ կենդանար 180—280 »		» Խաչիկ » 28—52 »		Վալիկ » 58—65 »		» Բու. » 6— »	
Լեւ. օխ. (Երեւն) Պրինձ, Երեւն տես. »		Վերջաւ Լեւ. օխ. » 50—55 »		ՆԵՐԲԻՆ ԲԵՐԲ		» Բու. » 6— »	
» օխ. 90—125 »		» Դանուր » 27—50 »		ԶԱՆԱԶԱԲ		» Բու. » 6— »	
» Մարաւ օխ. » 45—60 »		Կարծր Պալլեթ Երեւն » 25—28 »		Լ. 100		» Բու. » 6— »	
Որդան կարծր (Երեւն) » 52— » 1, 104		Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 26—29 »		Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 27—51 »		» Բու. » 6— »	
Բէթրու (Կաղ) Սալաթ »		Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 25—29 »		Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 17—17,50 »		» Բու. » 6— »	
» անուկ 48—50 1, 100		Երեւն Լեւ. օխ. 17—17,50 »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 16—17 »		» Բու. » 6— »	
» 54—59 »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 14—14 »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 94—96 »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 11—70 » 100—102 »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »		» Բու. » 6— »	
» 1		» Բու. օխ. Լեւ. օխ. » 11— »					

